

Hétköznapi

Oda állók...

Oda állnak. Oda bizony. Csakis oda, ahol az nekik — úgy vélik — leginkább megfelelő. Legyen bár az a hely — ahol autójukat hosszabb-rövidebb időre leállítják — éppen kapubejárat, üzlet előtti rakodótér, parkolóhelyen sorjázó kocsik mögötti „második sor” vagy útkanyar. Nekik teljesen mindegy. Nem számít, hogy a köztisztaságot biztosító emberek nap után a rossz helyen parkoló autók miatt csak „némi kerülővel” tudják kigörgetni a kukákat az úttestre, s mellékes, hogy az üzletbe is csak bonyolult manőverezéssel vagy kerülő úton jutha be az áru. Kit érdekel, hogyha úgy áll meg más kocsija mögött, hogy azzal azt mintegy bezárja, s veszteségre kényszeríti... S kinek lesz attól bántódása, ha az útkanyarban álldogáló autó forgalmi bonyodalmakat okoz? — Nyilván senkinek sem lesz, gondolják ők, az „oda állók”. Másként vélik, s néha bizony akár bántalmaznak is megkötött őket azok, akiknek kellemetlen perceket vagy plusz munkát okoznak önzőségükkel.

A nyilvános dorgálástól, az önbíráskodástól persze tanácsos tartózkodni. A felelősségre vonás és a bírságolás a hatóság dolga, s a tilosban parkolók előbb utóbb rajtavesztenek. De mert közben még jó néhány ember, s jó pár embertársuknak „tupirozzák fel az idegeit”, nem árt, ha jobban odafigyelünk rájuk. Azokra, akik ilyen mások rovására „oda állók”, mások kárára előnyt szerzők — s bizonyonnan nemcsak ott és akkor, amikor a kényelmüket minél inkább szolgáló parkolás a céljuk...

Előbb-utóbb ideje lenne odaállunk eléjük, és tudomásukra hozni, hogy végre álljanak odébb!

S oda állítók is vannak. Jönnek és elvágják a dolgukat; azaz oda állítják a kandelábert, a hirdetőoszlopot, a hulladékgyűjtőt, az útbaigazító táblát, a buszmegállót. Akarom mondani, mindezt a buszmegállóba. Az utasok le- és felszállására kijelölt alig tíz méternyi területre. Jó közel az úttest széléhez, meg egymáshoz. Hogy véletlenül se tudjon a sofőr úgy manőverezni a kocsival a megállóban, hogy a busz valamelyik ajtaja elé ne kerüljön egy oszlop. Amikor aztán a figyelmetlenebb, siető, s kiváltképpen a városunkban először járó tetszés szerint ütközhetnek neki — kondíciójuktól függően kisebb vagy nagyobb erővel, apróbb vagy nagyobb sérüléseket szenvedve. A város több pontján — a Lenin körút — Dugonics téri saroktól a Hungária szálló előtti megállóig sokfelé. S szidhatják, aki a „kellemetlen” oda állította.

Pedig nem az a hibás szegény. Hanem azok, akik mindezen „hasznos segítőeszközöket” éppen a buszmegállókba, az úttest szélére, a le- és felszállást szolgáló helyekre tervezték. Azaz „oda állították”. Őket kérdezzük: nem lehetne egy s némely táblát és oszlopot odébb állítani?

Szabó Magdolna

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Haydn: A patikus. A Tavaszi Dézsó és Gyenes Kál-nyaszínház előadása. Köve-mán fotókiállítás a tápi-nyen ma, szerdán este fél Juhász Gyula Művelődési 7-kor, valamint a makói Házban, augusztus 9-ig.

kempingben este negyed 9 órakor.

Kondor Béla monodráma. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, július 29-ig.

Kecskés Ágnes textiltervező kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központ „B” Galériájában, július 29-ig.

A közművelődési könyvtárak 30. éve. Könyvtár-tér-téneti kiállítás a Közművelődési Palota kupolájában, július 16-ig.

Móricz Zsigmond-émlékiállítás a Somogyi-könyvtárban, július 21-ig.

Képek a Tiszáról. Horváth Dezső és Gyenes Kál-nyaszínház előadása. Köve-mán fotókiállítás a tápi-nyen ma, szerdán este fél Juhász Gyula Művelődési 7-kor, valamint a makói Házban, augusztus 9-ig.

A Kiskunság népi fafaragása. Kiállítás a szőregi Tömörkény István Művelődési Házban, július 26-ig.

A Solar alkotócsoporthoz tartozók kiállítás a dorozsmai Petőfi Sándor Művelődési Házban.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Hunok, avarok, magyarok; Élő szegedi képzőművészet; Lucsy Gyűjtemény; Épülő Szeged; „Vasvirágok” — a szegedi lakatos- és kovácsmesterség 200 éve; Kőolaj- és földgáz; Paraszttűzők és viseletek; Ember és környezete.

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye Tápén (Vártó u. 1.), megtekinthető délután 5-től 6 óráig.

Virágh a Virág?

A téren, az Apáthy kollégiumban, a Játékok igazgatóságán gyakran elhangzik majd az idén nyáron is: találkozzunk a Virágban. S még az sem kérdez vissza, aki sosem járt ott. Ismertté válik Szeged legszebb és legrégebbi cukrászdája, még mielőtt tényleg megismerkedne kávéjával, fagyaltjával a vendég.

De ismerjük-e valójában? Tudjuk-e, hogy — ha akkoriban kisebb belső térrel is — már cukrászda volt a szadzadfordulón, s hogy főbejárati ajtajának egyik üvegtáblája — a metszett üvegből készült — átvészelt két világháborút? Az oldalfal nagyméretű, belga tükörráncolatú, s a hírnév is legalább ilyen régi: volt rá eset, hogy Miskolcra rendelték fagyaltot a szegedi Virágból... A belső tér az idén megfiatalodott, de stílusa, hangulata nem változott, őrzí, dicsé-ri máig a két háború közötti tulajdonosok egyikének, a jogász doktor Virágh Bélának ízlését. Mert a Virágh család a névadó, csak a „h” kopott le. Így aztán a mai vendég arra gondol: a bútorok, virágok, napernyők délies színpompáját idézi a név. Azt is...

P. K.

Megérkeztek a magyar együttesek Szombaton kezdődik a néptáncfesztivál

A VII. nemzetközi szakszervezeti néptáncfesztivál a szombati látványosságnak ígérkező Tisza-parti ünnepséggel nyílik, de a készülődésnek már számos jele látható a városban. A Juhász Gyula Művelődési Központban berendezték a fesztiválirodát, amely a következő két hétre a nemzetközi seregszemle szegedi szervezőinek, az SZMT munkatársainak úgyszólván második munkahelye lesz.

Tegnap, szerdán délelőtt megérkeztek Szegedre a fesztivál magyar résztvevői: a három budapesti együttes, a VDSZ Bartók Béla, az Építők Vadrozsák és a MEDOSZ — Kertészeti Egyetem Táncgyűjtése; Miskolcra jött az Ávas Táncgyűjtés — valamennyiüket házigazdaként fogadta a szegedi csoport, az EDOSSZ-együttes. Nem vesztegettek idejüket: délből már megkezdődik a fesztivál gálaműsorának, a Vászár című kétrészes táncjátékának a próbáit a Sportcsarnokban. A következő napokban ugyanez a hazai táncosok programja: délelőtnként folytatják a Vásár-próbákat a rendező-koreográfus, Stollér Antal, a főrendező, Novák Ferenc és természetesen az együttesek művészeti vezetőinek irányításával. Délutánonként részpróbákat tartanak az EDOSSZ-együttes Tolbuhin sugáruji termében. Szükség van a fesztivál tempójú munkára, hisz a szabadtéri előadások közé írtakot produkció a bemutatóg, 22-éig, mindössze két alkalommal kap próbánapot a Dóm téren.

Az öt hazai együttes táncosain, zenészein kívül kilenc külföldi csoport vesz részt a fesztiválon. Ma, csütörtökön érkezik Szegedre a ciprusi Sykaly Népművészeti Együttes, valamint az NDK-beli csoport, a német posta lipcei együttese. Holnap, pénteken várják a bolgár, a román, a lengyel, a szlovák és a csehszlovák együttest, Jugoszláviából szombaton, Finnországból vasárnap érkeznek a táncosok.

A fesztivál programjából az idén is kiemelkednek az újszegedi folklórbemutatók: három rendeznek, szombaton, vasárnap és kedden este. Látványosnak ígérkezik a fesztivál újdonságaként megrendezendő, nemzeti nap elnevezésű program. A Közművelődési Palota lépcsője előtt a külföldi együttesek három alkalommal mutatják be népiük táncait: vasárnap, hétfőn és kedden délutánonként, 4 órától két-két külföldi csoport ad egy-egy órás műsort. A negyedik nemzeti napon, 21-én, a Széchenyi téren tekinthetik meg az érdeklődők a baráti napok folklórkincseinek értékeit.

A szombati délutáni Tisza-parti megnyitónak, az újszegedi folklórbemutatók, a nemzeti napok, a Vigadóban rendezendő baráti találkozók, a két dómterületi Vásár-előadás, valamint a bemutatóg előtt megrendezendő, valódi népművészeti vásárok — az idei fesztivál látványos, eseményekben gazdag programja.

A vadnyugat hőskora

Kétféles, színes, szélesvásznú amerikai film. Írta: James H. Webb, kép: William H. Daniels, zene: Alfred Newman, rendezte: Henry Hathaway, John Ford, George Marshall. Főbb szereplők: Carroll Baker, Debbie Reynolds, Henry Fonda, James Stewart, George Peppard, Gregory Peck, John Wayne.

Ennek a filmnek minden sztoriját láttuk már, minden figuráját ismerős — valamelyik westernből. Ismerősek a képei, az amerikai Nyugat tájai: az égbenyúló, hatalmas hegylancok, a kanyonok, a zuhatagos folyók, a homokos és a sziklás prér, még a csodálatos alkonyatok, és a szakadó folyópartok is. Akármikor elfűthetnénk a zenét, a világraszóló nosztalgiahullámban nálunk is újra népszerű country-muzsika dalait.

Akkor hát? Bizony meglehetősen unalmas film A vadnyugat hőskora. Arról szól, amire a címéből következtethetünk: Amerika középső és nyugati részének meghódításáról, ennek a nagy kalandnak 1839-től 1889-ig tartó idejéről és eseményeiről. Vagyis: a Nyugat benépesü-

lésének időszakáról, a kockázatos, veszélyes, nagy bátorságot, férfias erőt, ügyességet és főleg nyughatatlan, vállalkozó szellemet igénylő hódításról; az aranylázról; a polgárháborúról; a kontinenseket összekötő vasút építéséről.

Mindez egy tipikus pionírcsalád három generációjának történetébe „sűrítve”. Azért az idézőjel, mert a film közel háromórás, és mint előljáróban mondtam: semmi újdonság benne. Talán mégis, egy kicsivel több a melankólia, a nosztalgia és az érzékenység, mint a vadnyugat mítoszából, a legendák, dalok, történetek sokaságából született átlagos western-filmekben. Hajlamosak lennénk megérteni az amerikaiak érzékenyülését, végül is ez az ő múltjuk, történelmük. Amelynek alakításában valóban nagy szerepe volt az erőnek, vitalitásnak, gyakorlatiasságnak, emberségnek is. De a brutalitásnak, öldöklésnek, pénz-hajszának, kíméletlen szerezselovagságnak is. A film szereplői inkább az előbbi tulajdonságokkal felruházottak — ez az egyik kivájtja a nézőtér csendes unalomnak. (Hiába, valahogy

védekezni kell, ha kissé gyengelméjűnek gondolják az embert!) Szolid unatkozásunkba csak a filmidő harmadik órájában vegyül némi bosszúság, mert a hőskoridézés mai képekkel zárul: felhőkarcolók, egymást keresztező impozáns sztrádák, és az egykori prérmai dús termése. Ime a pionírok nagy akarásának győzelme.

Nem marad más, visszataljuk magunkat mindazzal, amelyek valódi értékei a három rendező által rekordidő alatt forgatott filmonstrumnak: W. H. Daniels csodálatos felvételeivel, A. Newman megunthatatlan country-zenéjével. Kíváncsian ide a nagynevű színészek játékának dicsérete is, ám ezúttal le kell mondanunk arról: sajnos nem állt módjukban, hogy kétségtelen tehetségüket csillogtassák, mindössze „benne voltak a produkcióban”. Jöttek, láttuk őket, és bizonyára nyertek is — nagy fellépti díjakat. De nem győztek, mint a pionírok.

Sulyok Erzsébet

Próbák a téren

Nadrágos statiszták, kedélyes szólisták

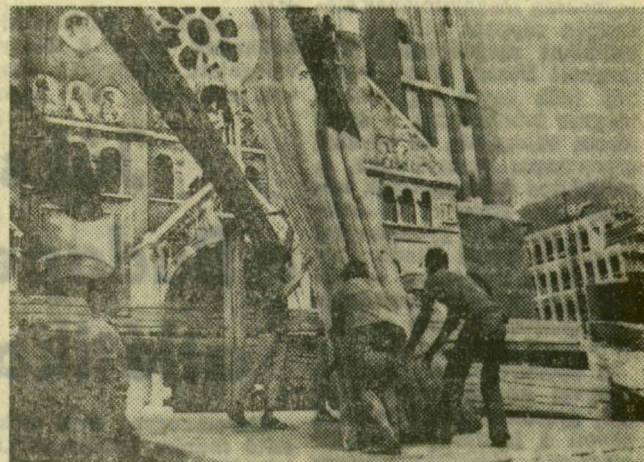
Ragyás képű cowboy lovát nógatja az irdatlan prérin. Sietős a dolga, mögötte ül a menyasszonya. Megbotlik a ló, rászámol: egy. Kis idő múltán megint botlik a ló: kettő. A harmadik döccenőnél leszállnak az utasok, a cowboy golyót ereszt az állat fejébe. Mennek tovább gyalog. A menyasszony kíváncsi, s a gyakorlatias nők eredendő naivitásával fölteszi a kérdést, az obligátot: miért lőttük agyon? Mire a cowboy egy...

A viccel tegnap este aratott osztatlan sikert a téren Gregor József, alias Pater Guardian, aki imént érkezett haza Sopronból, az evangélikus templomban énekelt. A mókamester hálás hallgatói pedig — Mikó András rendező, Pál Tamás karmester, meg a Verdi-opera szegedi szólistái, Vághelyi Gábor, Gyimesi Kálmán, Réti Csaba, Bajtay Horváth Ágota, Kenesey Gábor, Juhász József — hosszasan ecsetelték nyári élményeiket, miközben a színpadon Forray Gábor diszlettervező irányításával diszlettállítók igazgatták az előadás deszkáit. Hivatalosan statisztaválogatással vette kezdetét az idei szabadtéri játékok nyitódarabjának, A végzet hatalma próbásorozata, ami felől-harmadából sikerült is. Csemer Géza rendezőasszisztens száz férfi jelentkezőre vadászatot, ám mint ilyenkor lenni szokott, asszonyok, lányok jöttek többségben: 30 „nadrágos kiválasztott” maradt, így ma délután is

lehet jelentkezni még, de — csak férfiaknak ajánljuk. A jelenlevőkkel egyébként még tegnap este hozzáláttak a színpadi előkészületekhez, s nemcsak „szárazon”: pianó került az orchesterbe, megkezdte próbáit a stáb. A Dóm tér megszokott képét mutatta. Ott láttuk a fesztivál elmaradhatatlan koreográfus-vendégművészt, Barkóczy Sándort, bárha A végzet hatalmának ballettel csak szombat reggelre hivatalosak a Tömörkény gimnázium tornatermébe. S lányával együtt megérkezett Emilia Klimova, a Szlovák Filharmonia 95 tagú kórusának titkára, aki arról számolt be, hogy az együttes jugoszlávai tur-

né után, pozsonyi „átszállással”, ma délután már Szegeden lehet. Ugyancsak mára várják Preziosillát, a bolgár Nelly Boskovát, s péntekre Ilosfalvy Róbertet, a Verdi-opera Alvaróját, a szlovák Szergej Lejferkuszt, Don Carlos megformálóját, valamint a magyar Leonórárt: Tokody Ilonát. Bár Pál Tamás a szegedi szólistákkal néhány alkalommal átvetette a partitúrát, a fesztiválenekarral ma, csütörtökön este kezdnek a szimfonikusok Festő utcai székházában. Ami pedig az érdeklődést illeti: jó néhány kíváncsiskodója máris akadt tegnap este az idei Szegedi Szabadtéri Játékoknak...

N. I.

Munkák a diszlettállítók

„Jó lesz, nem?” — a tervező, Forray Gábor nyugodt, az aggódók: Vastagh Attila, Horváth Mihály, Mikó András

Csendélet — jegyszedőkkel